

PÁLMAÜLTETVÉNY – AVAGY 4 IN 1

Úgy tartják, teher alatt nő a pálma. Akkor viszont érdemes lesz a jövőben megkülönböztetett figyelmet szentelni a Concerto Budapestnek, mert a 2025. január 18-i hangversenyüknek minden bizonnyal meglesz az eredménye. Versenysport-kísérletnek is beillő teljesítmény helyszíne volt a Zeneakadémia Nagyterme, ahol egyetlen koncert során négy hegedűverseny csendült fel. A szólisták változtak, a munka dandárját a zenekar végezte, meghívott vendég-koncertmesterként Kokas Katalinnal.

Ilyen vállalkozást csak olyan karmester tervezhet, aki rendszeresen együtt dolgozik együttesével, és fel tudja mérni, mekkora feladatot lehet rájuk bízni – akár a korábban meghúzott teljesítmény-határok feszegetésével -, amikor a mennyiség még nem megy a minőség rovására. Sportteljesítmény? Igen, a versenysportok területén. Ugyanakkor pedig, mivel egyszeri alkalomról van szó, kísérlet is – legfeljebb eredménye nem kerül a szuperprodukciók közé. Van tehát tét – a koncert színvonala; ugyanakkor a kihívás-jelleg némiképp játékos jelleget kölcsönöz a feladatnak, tehát a homo ludens semmiképp sem maradhat ki belőle.

A különleges programot az emlékezés és tiszteletadás kettős szándéka hívta életre. Közeledik Kovács Dénes halálának 20. évfordulója (febr. 11.), akinek munkássága híd a magyar előadóművészet-történet és napjaink zenei élete között, hiszen 47 éves pedagógiai munkásságának mindmáig hasznélvezői a zenebarátok: hegedűművészeink többé-kevésbé közeli, egyenesági leszármazottjai a korszakos jelentőségű hegedűművész-tanárnak, aki a Zeneakadémia egykori rektoraként is sokat tett zenei életünk rangjáért, nemzetközi elismertségéért. Ehhez járul a közelmúlt két nagy vesztesége: egy éven belül kellett örök búcsút venni Rolla Jánostól (1944–2023. december 7.) és Pauk Györgytől (1936–2024. november 18.).

Keller András négy hegedűművészt kért fel, a hegedűverseny-irodalom méltán népszerű darabjainak szólistájaként, a Concerto Budapest partnereként. Nem lehetett könnyű a választás – de az eredmény kétségkívül „közönségbarát” lett. (Azon persze lehet morfondírozni, vajon miért négy mű, amikor három művészre emlékezünk – a három versenymű is tekintélyes erőpróba lett volna... Talán a további szelekció komoly fejtörést okozhatott volna?)

A „maratonok” korát éljük – igaz, a rendkívüli kínálatok általában választási lehetőségeket kínálnak a hallgatóságnak; ki-ki eldöntheti, hány „futamra” nevez be – és általában az előadók is váltakoznak az egésznapos rendezvények során. Most hosszútávú megmérettetésre került sor, a zenekart és a közönséget illetően. Az érdeklődők lélekben készülhettek, és a tetszetős műsor szinte eleve szavatolta: az élmény felülírja a fáradást – és ez így is lett: a hét órától egy szünettel fél 11-ig tartó hangverseny után az élmény tükröződött a hallgatóság arcán.

Ami a közönségnek a szó legnemesebb értelmében „jó mulatság” volt, kétségkívül „férfimunkát” jelentett a zenekari játékosoknak (és természetesen, a dirigensnek, Keller Andrásnak). Viszont, mámortó érzés lehetett a szólisták közé kerülni, ilyen különleges alkalommal, amely mintegy „felértékel” mindent: a kiválasztott szólistákat, a teljesítményeket – és nem utolsó sorban: magát a komplex élményt.

Átgondoltságról tanúskodott a műsorszámok sorrendje: kezdő számnak Bartók kései remekét, a „2.” Hegedűversenyét választották, amely mindmáig olyan hallgatóságra tart igényt, amely nem csupán engedi magára hatni a hangokban megfogalmazott szerzői közlendőt, hanem mintegy aktív figyelemmel követi a zenei folyamatokat.

Lilia Pocitari (*1997, Moldova) szólójával hallhattuk, aki a 2023-as Bartók Világverseny győztese volt. Az már a hallgatók szíve-joga, hogy inkább a zenei világnyelv értő tolmácsát értékelték, avagy azt mérlegelték, mennyire érti a magyar zenei gesztusokat. Mindenképp nagy élményt jelentett ez a műsorszám.

Lilia Pocitari és Keller András

Kelemen Barnabás és Keller András

És a teljesítmény, a hatás még csak fokozódott, amikor Brahms megunhatatlan szépségű hegedűverseny csendült fel, Kelemen Barnabás szólójával. Ha lenne objektív „tetszőmérő”, minden bizonnyal ezt a produkciót értékelné csúcsteljesítményként. De, valamennyi közreműködő szerencséjére, ilyen mérce nincs – valamennyi műsorszám „boldogságforrásként” funkcionálhatott, akár a kompozíciókat, akár a szólistákat tekintve – és ilyen környezetben talán nem elítélendő, hogy a produkciók ténylegesen mérhető kivitelezése mennyi apró esetlegességet tartalmaz.

A szünet után a Virtuózokban megismert-megszeretett Abouzahra-testvérpárból Mariamot köszönthettük a Csajkovszkij-hegedűverseny szólistájaként, ami elképesztő teljesítmény egy 15 éves, művész-rangú tehetségtől. Az ilyesfajta, meglepetés-erejű produkciók képesek arra, hogy megállítsák az időt, amely

egyébként kíméletlenül halad előre – és mintegy feledjük, hogy mennyi ideje ülünk lenyűgözve a Zeneakadémia Nagytermében. És mindehhez járult, hogy az örök-kedvencet, Mendelssohn Hegedűversenyét várhattuk befejező számként, Baráti Kristóf szólójával. Amikor is a legtöbbünkre igaz volt, hogy „nem a fülével hall”, analógiájaként a Kis hercegen olvasható bölcsességnek, miszerint az ember nem a szemével lát... Elzsibbadt addigra a legintenzívebb kritikai érzék is – már csak a szépet hallottuk, akkor is, ha a zenekari játékosok minden tartalék igyekezetüket mozgósították a változatlan színvonal fenntartása érdekében. És legyünk őszinték, ennyi szépségbe, élménybe bele lehet fáradni. Már-már bónuszként értékeltük, hogy még ezt a komolyzenei örökzöldet is újra-hallgathattuk.

Mariamot Abouzahra és Keller András

Baráti Kristóf és Keller András

Az évenkénti budapesti Mozart-nap rendezésében is jeleskedő Concerto Budapest ezúttal sem tévesztette szem elől az „akinek ennyi jó kevés” telhetetlenségét. Házigazdaként Körner Tamás személyében olyan műsorvezetőről gondoskodott, aki a fellépéseivel, megszólalásaival maga is műsorszámmá értékelődik. Ilyen időtartamú produkciók közben viszont már-már túlsordult a befogadókészség határain a zenei élményekhez társított anekdotázókedv; ezt a tetszetős-hatásos lehetőséget érdemes lenne rövidebb programokhoz társítani.

Körner Tamás

Ha ez a rendezvény kísérlet volt, mindenképp sikeresnek értékelhető. A szinte végtelenített mércén felmérhették aktuális teljesítményüket a zenekari játékosok, a hallgatóság pedig megerősödhetett abban a meggyőződésében, hogy az élőzene hallgatása páratlan örömforrás. A kitartó közönségnek ráadás-ajándék a hangverseny (egészének, avagy részleteinek) újrahallgatása – aki pedig utólag csatlakozik az élmény részeseihez, inspirációt nyerhet arra, hogy legközelebb „élőben” is felmérje, mekkora mennyiség az, amit ilyen minőségű muzsikából felfoghat a szíve. Mert itt már korántsem csupán érzékszervi megismerésről, impulzusokról van szó...

Fittler Katalin

A Concerto Budapest Hegedűgála (Zeneakadémia, 2025. január 18.) fenti fotóit Felvégi Andrea készítette.)